

VOLÁNÍ CTHULHU

Lovecraft Howard Phillips

(Nalezeno mezi poznámkami zesnulého Francise Waylanda Thurstona z Bostonu)

I. Hruža v hlíně.

Mám za to, že tou nejmilosrdnější věcí na světě je neschopnost lidské mysli usouvztažnit veškerý svůj obsah. Žijeme na poklidném ostrůvku nevědomosti uprostřed černých moří nekonečna a neočekává se, že se budeme vydávat daleko od břehů. Vědy, všechny do jedné napínající své síly vlastním směrem, nám dosud nezpůsobily větších škod; ale jednoho dne nám poskládání jednotlivých dílků vědomostí otevře tak strašlivé pohledy na realitu a na naši hroznou pozici v ní, že z tohoto zjištění bud propadneme nepřítčnosti, nebo se z vražedného světla stáhneme do klidu a bezpečí nového období temna.

Theosofové tuší děsivou velikost kosmického cyklu, v němž náš svět a lidská rasa tvoří pouze dočasné epizody. Šeptají o zvláštních přežitcích takovými slovy, při nichž by nám stydla krev v žilách, pakliže by je nezastíral nejasný optimismus. Ale nebyli to oni, kdo nám umožnili krátký pohled do zapovězených věků, při pomyšlení na něž mne mrazí v zádech a při snění o nichž přicházím o rozum. Onen krátký pohled, podobně jako všechny strašlivé záblesky pravdy, se zrodil z náhodného poskládání roztroušených věcí - v tomto případě šlo o starou zprávu z novin a o poznámky mrtvého profesora. Doufám, že poskládat je se již nikomu nepodaří; je jisté, že dokud budu žít, nikdy vědomě neposkytnu žádné vodítko k sestavení tak úděsného obrazce. Myslím, že pomlčet o znalostech, kterými disponoval, měl v úmyslu i profesor, a kdyby ho nesklátila náhlá smrt, byl by veškeré své poznámky zničil.

O celé věci jsem se poprvé dozvěděl v zimě na přelomu let 1926-7 v souvislosti s úmrtím mého prastrýce George Gammella Angella, emeritního profesora semitských jazyků na Brownově univerzitě v Providence ve státě Rhode Island. Profesor Angell byl všeobecně známý jako odborník na starodávne texty a o radu jej často žádali představitelé těch nejvýznamnějších muzeí; takže na jeho odchod ve věku dvaadvadesáti let si budou mnozí ještě vzpomínat. Na místní úrovni se zájem o něj prohloubil s ohledem na záhadnou příčinu smrti. Profesor zemřel při návratu z lodi z Newportu; jak uvedli svědci, upadl náhle poté, co do něj strčil námořnický vyhlížečící černoš, který se vynořil z jednoho z ponurých temných dvorů na strmém svahu, kudy se vinula zkratka mezi nábřežím a nebožtíkovým domem na Williams Street. Lékaři nedokázali odhalit žádnou viditelnou újmu, ale po rozpačité debatě dospěli k závěru, že za skon tohoto tak starého pána mohlo jakési záhadné poškození srdce vyvolané rychlým výstupem do kopce. V dané chvíli jsem neměl žádný důvod, abych s tímto výrokem polemizoval, ale poslední dobou si s touto otázkou začínám lámat hlavu - více než jen lámat hlavu.

Jakožto od dědice a vykonavatele poslední vůle, neboť prastrýc zemřel jako bezdětný vdovec, se ode mne očekávalo, že zevrubně prostuduji veškeré jeho písemnosti; za tímto účelem jsem si do svého bytu v Bostonu přestěhoval všechny jeho zápisky a bedny. Většina materiálu, který jsem utřídil na základě vzájemných souvislostí, bude publikována péčí Americké archeologické společnosti, ale našel jsem i jednu bednu, která mne nadmíru zmátla a kterou jsem chtěl očím dalších lidí ukázat jen s velkou nelibostí. Byla uzamčená a já jsem od ní nemohl najít klíč, dokud mne nenapadlo prohlédnout si prsten, který profesor neustále nosil ve své kapse. Pak se mi schránku otevřít podařilo, ale jakmile jsem tak učinil, čekala na mne pouze větší a pečlivě sřežená záhada. Neboť jaký mohl být význam podivného hliněného basreliéfu a nesourodých nákresů, poznámek a výstřížků, jež jsem našel? Začal strýc na stará kolena věřit těm nejnepokrytějším podvodům? Rozhodl jsem se, že vyhledám onoho excentrického sochaře, jenž byl zodpovědný za toto zřejmé narušení klidu duše starého pána.

Basreliéf byl zhruba obdélníkového tvaru o tloušťce nepřesahující dva a půl centimetru a o ploše asi třináct krát patnáct centimetrů; očividně nedávného původu. Jeho námět však atmosférou a působením moderní ani zdaleka nebyl; a ačkoli mohou kubisté a futuristé produkovat řadu zřeštěných vrtochů, nestává se často, aby napodobovali onu záhadnou pravidelnost, jíž jsou prodchnuty starobylé texty. A texty jakéhosi druhu drtí většina těchto motivů představovala; byť se má paměť, navzdory velké obeznámenosti se strýcovými písemnostmi a sbírkami, marně snažila určit tento konkrétní styl či se snad dopátrat jeho nejvzdálenějších souvislostí.

Nad těmito zdánlivými hieroglyfy byl výtvar zřetelně obrázkového charakteru, třebaže jeho impresionistické ztvárnění znemožňovalo nabýt jakékoli přesnější představy o jeho povaze. Zdálo se, že jde o jakousi stvůru, či symbol představující stvůru, takové podoby, kterou mohla zplodit pouze chorobná představivost. Pokud uvedu, že má poněkud výstřední fantazie ve vyobrazení rozpoznávala zároveň chobotnici, draka a karikaturu lidské bytosti, nijak se nevzdálím duchu této věci. Groteskní a šupinaté tělo se zakrnělými křídly bylo zakončeno houbovitou hlavou s chapadly; ale otřesnou úděsnost celému artefaktu dodávalo až celkové zasazení obrazu. Na pozadí za tvorem byly nezřetelné náznaky titánských staveb.

Texty doprovázející tuto zvláštnost, mimo stohu výstřížků z tiskovin, sepsal profesor Angell teprve nedávno, a nejevily žádné známky snahy o literárnost. To, co vypadalo jako ústřední dokument, neslo název „KULT CTHULHU“, přičemž toto slovní spojení bylo přepečlivě vyvedeno tiskacími písmeny, aby se zabránilo jakémukoli chybnému čtení onoho neslýchaného názvu. Rukopis byl rozdělen na dvě části, z nichž první byla opatřena záhlavím „1925 - Sen a snové dílo H. A. Wilcox, Thomas Street č. 7, Providence, Rhode Island“ a druhá pak „Líčení inspektora Johna R. Legrasse, Bienville Street č. 121, New Orleans, Louisiana, na zasedání A. A. S. roku 1908 - Poznámky k němu a vyprávění profesora Webba“. Zbývající listy rukopisu představovaly krátké poznámky, z nichž některé obsahovaly líčení prapodivných snů různých osob, některé citáty z theosofických knih a časopisů (především Atlantidy a ztracené Lemurie W. Scotta-Elliota) a zbytek pak komentáře k dlouho existujícím tajným společnostem a skrytým kultům s odkazy na pasáže takových mytologických a antropologických pramenů, jako je Frazerova Zlatá ratolest a Čarodějné kultury v západní Evropě slečny Murrayové. Výstřížky se z větší části týkaly nezvyklých duševních poruch a projevů skupinového třeštění či mánie na jaře roku 1925.

První polovina hlavního rukopisu líčila velmi zvláštní příběh. Podle něho se r. března roku 1925 dostavil k profesoru Angellovi hubený snědý mladík nervózního a roztržitého

vystupování, jenž u sebe přechovával pozoruhodný hliněný basreliéf, který byl v dané chvíli ještě mimořádně vlhký a čerstvý“. Na jeho návštěvce stálo Henry Anthony Wilcox a můj strýc v něm poznal nejmladšího syna vynikající rodiny, s nímž byl letmo obeznámen, který se v poslední době zabýval studiem sochařství na Uměleckoprůmyslové škole státu Rhode Island a který žil sáru ve Fleur-de-Lys Building poblíž oné instituce. Wilcox byl předčasně vyspělý mladík obecně uznávaného geniálního nadání, leč nesmírné výstřednosti, jenž už od raného dětství ve svém okolí vzbuzoval zájem vyprávěním zvláštních příběhů a nezvyklých snů. Sám sebe označoval za „psychicky hypersenzitivního“, ale usedlí obyvatelé starobylého obchodního města nad ním mávali rukou jako nad pouhým „podivínem“. Poněvadž se nikdy příliš nepohyboval ve společnosti jemu podobných, postupně přestal být společensky viditelný a v současnosti byl znám pouze úzkému okruhu estétů z jiných měst. Jako ztracený případ ho vnímalo dokonce i Umělecké sdružení v Providence, snažící se uchovat si svou konzervativní tvář.

Během návštěvy, uváděl profesorův rukopis, se malíř začal nečekaně vyptávat, zda by archeologické znalosti jeho hostitele postačovaly k rozluštění hieroglyfů na basreliéfu. Mluvil zasněným, afektovaným stylem, který prozrazoval strojenost a odtahitý zájem; a můj strýc se při odpovědi neubránil jisté strohosti, neboť nápadná čerstvost tabulky poukazovala na souvislost se vším možným, jen ne s archeologií. Replika mladého Wilcoxe, která na mého strýce zapůsobila natolik, že si ji později vybavila poznamenal slovo od slova, byla zahalena ve fantasticky poetickém hávu, jenž musel charakterizovat celou konverzaci a který mi při zmínce o Wilcoxovi vždy přijde kromobyčejně typický. Právil: „Je vsutku nová, neboť jsem ji vytvořil o včerejší noci při snění o podivných městech; a sny jsou starší než zasmutilý Tyros nebo zamyšlená Sfinga či zahradami obehnaný Babylon.“

A tehdy se pustil do nesouvislého vyprávění, které najednou rozjitřilo spící vzpomínky mého strýce a probudilo jeho horečnatý zájem. Předcházející noci došlo ke slabému zemětřesenému chvění, k nejvýraznějšímu, které bylo v Nové Anglii cítit v průběhu několika let; ořesy na Wilcoxovu obrazotvornost učinily silný dojem. Jakmile ulehl, zdál se mu nebývalý sen o nesmírných kyklopských městech titánských bloků a do nebe čnících obelisků mokvajících zeleným slizem a opředěných skrytou hrůzou. Zdi a sloupy pokrývaly hieroglyfy a z jakéhosi blíže neurčeného místa pod zemí vycházel hlas, který nebyl hlasem, nýbrž chaotickým pocitem, který pouze představitost dokázala přetavit na zvuk, jenž se pokusil vyjádřit skoro nevyslovitelnou změti slov, „Cthulhu fhtagn“.

Tato slovní změť byla klíčem ke vzpomínkám, které vzrušily a zneklidnily profesora Angella. S vědeckou pečlivostí začal sochaři klást otázky; a s takřka frenetickým zaujetím studoval basreliéf, který mladík zhotovil, když se rozechvělý zimou a oděn pouze v noční košili zmateně probral ze snění. Jak posléze říkal Wilcox, strýc vinu za pomalost, s níž rozpoznal jak hieroglyfy tak obraz postavy, sváděl na svůj pokročilý věk. Řada jeho otázek připadala návštěvníkovi mimořádně nepatřičná, zvláště pak ty, které se snažily obraz uvést do souvislosti s nezvyklými kulty či společnostmi; a Wilcox nechápal opakované přísliby mlčenlivosti, jež mu strýc nabízel výměnou za členství v jakémsi hojně rozšířeném mystickém či pohansky náboženském hnutí. Když se profesor Angell přesvědčil, že sochař vsutku nezná žádný kult či soustavu tajných nauk, začal na svého hosta naléhat, aby jej seznamoval s veškerými svými budoucími sny. Tato žádost přinesla ovoce, neboť po prvním setkání rukopis zaznamenává každodenní návštěvy mladého muže, během nichž sochař líčil překvapivé útržky nočních vizí, jejichž jádrem byl vždy jakýsi strašlivý kyklopský pohled na

temné mokvající kamení, přičemž se z podzemí ozýval monotónní křik hlasu či vědomí, jenž zanechával záhadné pocitové dojmy popsatelné pouze jako nesrozumitelné drmolení. Dvěma nejčastěji se opakujícími zvuky bylo cosi, co v písemné podobě může vpadat jako „Cthulhu“ a „R‘lyeh“.

3. března, pokračoval rukopis, se Wilcox nedostavil a dotazováním v jeho bytě bylo zjištěno, že ho zachvátila jakási záhadná horečka a že byl převezen k rodině na Waterman Street. Celou noc křičel, probudil několik dalších umělců v domě a od záchvatu se pouze zmítá mezi deliriem a bezvědomím. Strýc okamžitě zavolal do domu jeho rodiny a od onoho okamžiku celý případ bedlivě sledoval, přičemž často volal na Thayer Street do ordinace dr. Tobeyho, který měl mladého muže na starosti. Mladíkovy horečnaté myšlenky se zjevně obíralo prazvláštními fenomény, a když o nich doktor hovořil, občas se mimovolně otřásl. Nešlo pouze o opakování předchozích snů, nýbrž i o nepřičetné zmínky o gigantické, krácející či sunoucí se „kilometry vysoké“ věci. Tento objekt nikdy plně nepopsal, ale tu a tam utroušené slovo, jak je zopakoval dr. Tobey, profesora přesvědčilo, že musí být identický s neznámou obludností, kterou se pokoušel postihnout ve svém snovém basreliéfu. Zmínky o této věci, dodával lékař, vždy předznamenávaly návrat mladíkovy mysli do letargie. Bylo zvláštní, že jeho teplota se nikterak nevymykala normálu; jeho zdravotní stav však spíše než na duševní poruchu upomínal právě na horečnaté onemocnění.

1. dubna asi kolem 15. hodiny všechny příznaky Wilcoxovy choroby náhle vymizely. Posadil se v posteli a s překvapením zjistil, že se nachází doma a naprosto netuší, co se s ním od oné noci 2. března ve snech či v realitě dělo. Poté, co ho jeho lékař prohlásil za zdravého, se za tři dny vrátil do svého bytu; profesoru Angellovi však přestal jakkoli asistovat. S jeho uzdravením vzaly za své veškeré stopy po neobvyklém snění a strýc po týdnu bezúčelných a nevýznamných líčení veskrze běžných vizí jeho noční myšlenkové pochody přestal zapisovat.

Zde končila první část rukopisu, ale odkazy na některé roztroušené poznámky mi poskytly spoustu námětů k přemýšlení - bylo jich vlastně tolik, že mou neochabující nedůvěru v umělce vysvětluje pouze můj vrozený• skepticismus, o nějž se tehdy opírala má filozofie. Zmíněné poznámky se týkaly popisů snů nejrůznějších osob, pokrývajících stejné období, jako byla doba, kdy mladý Wilcox zápasil se svými nočními vizemi. Zdá se, že strýc rychle zahájil úžasné rozsáhlý průzkum mezi všemi svými přáteli, které mohl oslovit, aniž by u nich vzbudil pohoršení, a prosil je o pravidelná líčení snů a uvádění dat všech pozoruhodných vizí z poslední doby. Reakce na jeho žádost byly smíšené, ale nakonec se mu muselo sejít více odpovědí, než kolik mohl zpracovat obyčejný člověk bez sekretářky. Původní korespondence se nedochovala, avšak jeho poznámky tvořily pečlivý a vskutku významný výtah. Běžní lidé společenského života a obchodu - tradiční novoanglická „sůl země“ - poskytli skoro jednoznačně negativní výsledky, ačkoli i mezi nimi se občas objevil ojedinělý případ nezřetelných a beztvarych nočních dojmů, a to vždy mezi 3. březnem a 1. dubnem - tedy v období Wilcoxova deliria. Vědci nebyli zasaženi o nic více, byť čtyři případy vágních popisů poukazují na letmá zahlédnutí podivných krajín, a v jednom případě se hovořilo o děsu z čehosi abnormálního.

Všechny významné odpovědi přišly od umělců a básníků a já vím, že kdyby si mohli porovnat poznámky, vypukla by mezi nimi panika. Jelikož jsem však postrádal jejich původní dopisy, částečně jsem podezřívá sestavovatele průzkumu, že jim kladl zavádějící otázky nebo že korespondenci upravil tak, aby vyhovovala tomu, co se mimoděk rozhodl zjistit. Proto jsem si stále myslel, že Wilcox, jaksi obeznámený se strýcovými staršími podklady, tohoto vědeckého

veterána podvádí. Odpovědi od milovníků umění vyprávěly znepokojivou historii. Od 18. února do 1. dubna se významnému procentu z nich zdály velmi bizarní sny, přičemž intenzita snů byla mnohonásobně silnější během období sochařova deliria. Více než čtvrtina těch, kdo něco zaznamenali, hlásila scény a vágní zvuky nepodobné těm, které popisoval Wilcox; a někteří snílci se přiznávali k panickému strachu z gigantické neznámé věci, jež se jim zjevovala ke konci sledované doby. Jeden případ, o němž se poznámka zmiňovala s velkým důrazem, nabyl tragických rozměrů. Subjekt, :velmi známý architekt inklinující k theosofii a okultismu, v den Wilcoxova záchvatu propadl nepřítelnosti a zesnul o několik měsíců později poté, co nepřestával vřeštět, aby byl zachráněn před jakýmsi uprchlým zplozencem pekel. Pokud by strýc označoval tyto případy ,jmény a nikoli pouze čísly, byl bych se pokusil získat jejich potvrzení a pustil bych se do soukromého pátrání, ale situace se měla tak, že se mi podařilo vystopovat pouze několik lidí. Ti všichni ale poznámkám dali plně za pravdu. Často jsem se zamýšlel, zda se všechny subjekty profesorova dotazování cítily tak zmatené jako tento ,zlomek. Je dobře, že se nikdy nedozví vysvětlení celé věci.

Výstřižky z novin, jak jsem již naznačil, se dotýkaly případů paniky mánie a výstřednosti v uvedeném období. Profesor Angell musel ;využívat výstřižkové služby, neboť informací byla ohromná spousta a zdroje byly rozesety po celé zeměkouli. Tu se líčila půlnoční sebevražda v Londýně, kde osamělý spáč proskočil oknem, když ze sebe vydal úděsný výkřik Jinde jsem našel nesouvislý dopis zaslaný do redakce jistých jihoamerických novin, v němž jakýsi fanatik usuzuje z vizí, které spatřil, na strašlivou budoucnost světa. Zpráva z Kalifornie popisuje theosofistickou kolonii, která se hromadně oděla do ;bílých hávů v očekávání „nádherného naplnění“, k němuž nikdy nedošlo, zatímco zpravodajství z Indie hovoří opatrnými slovy o vážném neklidu mezi domorodci z konce března. Na Haiti se znásobily orgie vúdú a základny v Africe hlásí zlověstné nepokoje. Američtí důstojníci na Filipínách se touto dobou potýkají s agresivitou jistých kmenů a newyorští policisté jsou v noci na 3. března napadeni davem hysterických Levantinců. Divokými pověstmi a legendami se to hemží i na západě Irska a fantaskní malíř Ardois-Bonnot uvádí na jarní pařížské přehlídce roku 1926 bezbožnou „Snovou krajinu“. Stejně hojná jsou i hlášení o nepokojích v ústavech pro choromyslné, takže jen zázrak mohl zabránit lékařské komunitě, aby si povšimla podivných paralel a došla k nepochopitelným závěrům. Celkově vzato: zvláštní hromada výstřižků; a já si v této době mohu jen stěží vybavit zatvrzelý racionalismus, s nímž jsem nad nimi mával rukou. Ale tehdy jsem byl přesvědčen, že mladý Wilcox věděl o starších záležitostech, o nichž se zmiňoval profesor.

II. Vyprávění inspektora Legrasse

Ony starší záležitosti, které sochařovu snu a basreliéfu dodaly ve strýcově vnímání na takovém významu, tvořily téma druhé poloviny jeho dlouhého rukopisu. Je patrné, že profesor Angell už jednou v minulosti spatřil ďábelský tvař nepopsatelné stvůru, lámal si hlavu s neznámými hieroglyfy a slyšel zlověstné slabiky, které lze přepsat pouze jako „Cthulhu“; a k tomu všemu došlo v tak znepokojivé a strašlivé spojitosti, že se nelze divit, kolika dotazy a žádostmi o další informace zahltil mladého Wilcoxe.

K této předešlé zkušenosti došlo v roce 1908 v době konání každoročního zasedání Americké archeologické společnosti v St. Louis. Profesor Angell, jak přináleželo člověku s tak velkou autoritou a znalostmi, sehrával v celém rokování klíčovou roli a patřil mezi první účastníky, jež oslovilo několik lidí z venku, kteří využili shromáždění, aby mu položili otázky žádající si správných odpovědí a seznámili přítomné s problémy volajícími po odborném posouzení.

Ústředním mezi těmito návštěvníky, a zakrátko i středem zájmu celé konference, byl běžně vypadající muž středních let, který přicestoval až z New Orleans, aby získal jistou konkrétní informaci, které se nemohl dopít u místních zdrojů. Jmenoval se John Raymond Legrasse a sloužil jako policejní vyšetřovatel. Přivezl si s sebou i důvod své návštěvy: groteskní, odpudivou a zjevně velice starou kamennou sošku, jejíž původ nebyl s to nikterak určit. Nelze si představovat, že inspektor Legrasse hořel byt' jen slabým zájmem o archeologii. Jeho touha po poučení vycházela čistě z potřeb jeho profese. Soška, modla, fetiš, či o co vlastně šlo, byla zabavena před několika měsíci v lesnatých močálech jižně od New Orleans během záahu na údajné shromáždění vyznavačů vůdů; a obřady, k nimž při něm docházelo, byly tak neobvyklé a ohavné, že si policie s překvapením uvědomila, že narazila na temný kult, který jí byl dosud zcela neznámý a který svou ďábelskostí nekonečně překonával i ty nejčernější africké čarodějnické kruhy. O jeho původu, vyjma nesourodých a neuvěřitelných zkazek, které policie vypáčila z jeho za jatých členů, se nedalo naprosto nic zjistit; proto se tedy vyšetřovatelé zoufale snažili najít jakýkoli zdroj informací o pradávných tradicích, jenž by jim pomohl určit povahu ohydného symbolu a prostřednictvím něho pak i vystopovat jádro celého kultu.

Inspektor Legrasse jen stěží mohl očekávat pozdvižení, které svým dotazem probudil. Stačil jediný pohled a shromáždění vědci se octli ve stavu nervózního rozrušení a okamžitě ho obklopili, aby mohli pohlédnout na drobnou figurku, jejíž naprostá cizorodost a zdání vskutku nesmírné starožitnosti mocně poukazovaly na souvislosti s neprobádanými a pradávnými dimenzemi. Vznik tohoto strašlivého artefaktu nepodnítila žádná známá sochařská škola, a přesto se zdálo, že se v matném a nazelenalém povrchu neurčitelného druhu kamene odráží celá staletí či dokonce tisíciletí.

Figurka, která začala pomalu kolovat od vědce k vědci k bedlivějšímu a detailnějšímu prostudování, byla vysoká asi osmnáct až dvacet centimetrů a vykazovala rysy vynikajícího řemeslného zpracování. Znázorňovala stvůru zhruba antropoidního tvaru, avšak s chobotnicovitou hlavou - jejíž tvář byla tvořena spleť chapadel -, se šupinatým, gumově vyhlížejícím tělem, ohromnými pařáty na zadcích i předních končetinách a dlouhými, úzkými křídly vzadu. Tento poněkud odule tělnatý tvor, kterým prostupovala jakási odpudivá a nepřírozená zlovolnost, dřepěl se zlomyslným výrazem na jakémsi kvádru či piedestalu pokrytém nečitelnými znaky. Konce jeho křídel se dotýkaly• zadní hrany kamene, sedátko zaujímal přední část, zatímco dlouhé, zahnuté pařáty pokrčených zadních končetin svíraly přední okraj a dosahovaly čtvrtiny vzdálenosti ke spodní hraně podstavce. Hlava upomínající na hlavonožce byla nakloněná kupředu, takže zakončení obličejových chapadel se lehce dotýkala hřbetů ohromných předních tlap, jež svírala pokrčená kolena. Celek vypadal neskutečně živě a děsivě, neboť kolem jeho původu se stále vznášela aura neproniknutelného tajemství. Nebylo žádných pochyb o jeho nesmírném, obludném a nezjistitelném stáří; navíc na něm nebyla zřejmá žádná souvislost s nějakým známým uměleckým stylem náležejícím počátkům lidské civilizace - či ostatně jakémukoli jinému časovému údobí. Další záhadou,

tvořící zcela samostatnou kapitolu, byl jeho materiál; poněvadž mýdlovitý, zelenavě černý kámen se svými nazlátlými či duhovými skvrnkami a proužkováním neupomínal na nic, s čím by měla zkušenosti ať geologie, či mineralogie. Stejně záhadné byly i znaky na jeho základně; a i když se konference účastnila polovina světových expertů v daném oboru, nikdo z přítomných nedokázal vyslovit ani ten nejsmělejší pokus o určení třeba i té nejvzdálenější lingvistické příbuznosti. Znaky, podobně jako figurka a její materiál, náležely čemusi, co bylo obludně vzdálené a cizí lidstvu, jak je známe; čemusi zlověstně upomínajícímu na pradávne a rouhavé cykly existence, jichž se náš svět a naše představy nikterak neúčastní.

Ale přesto, když odborníci několikrát pokývali hlavami a tváří v tvář inspektorově záhadě přiznali porážku, vyskytl se mezi zúčastněnými muž, kterému monstrózní tvar a text zaváněl čímsi bizarně známým a který se zakrátko s jistou váhavostí ostatním svěřil se svými nevelkými znalostmi. Tímto mužem byl zesnulý William Channing Webb, profesor antropologie na Princetonské univerzitě a významný badatel. Profesor Webb se před osmačtyřiceti lety účastnil výpravy do Grónska a na Island, jež pátrala po jistých runových nápisech, které však neodhalila; a zatímco pobýval daleko na pobřeží západního Grónska, objevil pozoruhodný kmen či kult degenerovaných Eskymáků, jejichž náboženství, jakási zvláštní forma uctívání d'ábla, ho vyděsilo svou vědomou krvežíznivostí a ohavností. Šlo o víru, o níž ostatní Eskymáci skoro nic nevěděli a o níž se zmiňovali jen s velkým rozechvěním tvrdíce, že pochází z úděsně dávných dob ještě před stvořením světa. Vedle nepopsatelných rituálů a lidských obětí prováděli Eskymáci jisté podivné obřady, při nichž se obraceli ke svrchovanému prastarému d'áblu či tornasukovi. Profesor Webb si jeho označení pečlivě foneticky zaznamenal od starého angekoka či šamana a zvuky se co možná nejvěrněji pokusil přepsat latinkou. Ale fetiš, který si kult bedlivě střežil a kolem něhož tančil, když se nad ledovými útesy zjevovala divoká polární záře, nabyl zásadní důležitosti až nyní. Profesor uvedl, že šlo o velmi neumělý kamenný basreliéf sestávající z ohavného obrazu a záhadného textu. A pokud mohl soudit, ve všech hlavních rysech tvořil hrubou paralelu k obludné věci, jež nyní ležela před shromážděním.

Tyto informace, které účastníci zasedání přijali s napětím a úžasem, zapůsobily dvakrát tak silně na inspektora Legrasse; který svého informátora začal okamžitě zahrnovat otázkami. Poněvadž si od uctívačů vůdů z močálů, jež zadrželi jeho muži, zaznamenal a přepsal znění ústního kultovního obřadu, poprosil profesora, aby se pokusil co nejlépe rozpomenout na slova, která si zapsal mezi d'ábelskými Eskymáky. Poté následovalo vyčerpávající srovnávání podrobností a okamžik vskutku užaslého ticha, kdy se detektiv s vědcem shodli na možné podobě věty společné oběma pekelným obřadům, mezi nimiž se otvírala propast tolika vzdálených světů. Jak eskymáčtí čarodějové, tak louisianští kněží z močálů zpívali před svými spřízněnými idoly přibližně tato slova - jejich rozdělení je výsledkem odhadů tradičních pauz ve frázování při hlasitém propěvování:

„Ph'nglui mglw'nafh Cthulhu R'lyeh wgah'nagl fhtagn.“

Legrasse měl před profesorem v jedné věci náskok, neboli několik jeho degenerovaných vězňů mu zopakovalo, jaký byl podle starších kněží význam těchto slov. Jejich znění, jak mu bylo předloženo, bylo:

„Ve svém domě v R'lyehu mrtvý Cthulhu čeká a sní.“

A nyní, v reakci na všeobecné naléhání, inspektor Legrasse co možná nejdříveji vylíčil svůj zážitek s uctívači z močálů a vypověděl příběh, kterému strýc očividně připisoval nesmírný význam. Působil dojmem nejděsivějších snů tvořitele mýtů a theosofa a odhaloval zarážející míru kosmické představivosti, která se dala u míšenců a vyvrhelů jen stěží očekávat.

1. listopadu 1907 byla neworleanská policie naléhavě povolána do oblasti močálů a lagun jižně od města. Místní osadníci, většinou primitivní, avšak dobromyslní potomci Lafitteových mužů, museli čelit děsivé hrůze pocházející od neznámé věci, která se k nim kradla za nocí. Šlo patrně o vúdú, ale o vúdú strašlivější povahy než jaké kdy poznali; a od okamžiku, kdy se z hlubin černých strašidelných lesů, kam se neodvažoval vstoupit žádný osadník, ozvalo neutuchající bubnování zlověstného tamtamu, zmizelo i několik jejich žen a dětí. Bylo slyšet nepřičetné výkřiky, trýznivý vřiskot a zpěv vnikající do morku kostí, a temnotou problikávaly přízračné tančící plameny; a jak dodával vyděšený posel, lidé už to nemohli dále snášet.

Skupina dvaceti policistů, obsadivší dva vozy a jeden automobil, se tedy pozdě odpoledne vydala s roztřeseným osadníkem na průzkum. Vystoupili na konci sjízdné silnice a několik kilometrů se v tichosti brodili děsivými cypřišovými lesy, do nichž nepronikalo žádné denní světlo. Útočily na ně obludné kořeny a zlověstné oprátky visícího mechu a občas hromada vlhkého kamení či pozůstatek hnijící zdi zesílily svými připomínkami mrtvolného osídlení pocit sklíčenosti, který vytvářela kombinace znetvořených stromů a houbovitých ostrůvků. Nakonec se jim před očima objevila i vesnice osadníků, pouhý zbědovaný chumel chatrčí; a v ústřety jim vyběhli hysteričtí vesničané, aby se nashromáždili kolem skupiny pohupujících se luceren. V nesmírné dálce vpředu bylo zlehka slyšet zastřené bubnování tamtamů; a když se stočil vítr, bylo možné zaslechnout i dechberoucí jekot. Zpoza nekonečných alejí lesní noci se do osady bleďým podrostem plížila i jakási narudlá záře. Všichni vystrašení vesničané, kterým se vůbec nezamlouvala myšlenka, že by měli opět zůstat o samotě, se rozhodně odmítli přiblížit byť jen o krok k dějišti bezbožného uctívání, takže inspektoru Legrasseovi a jeho devatenácti kolegům nezbyvalo, než se vnořit do temných loubí hrůz, do nichž nikdo z nich předtím nevskočil, bez jakéhokoli doprovodu.

Oblast, do níž policisté nyní vstupovali, byla odedávna opředená zlými pověstmi a bílými lidmi byla vlastně nepoznaná a neprobádaná. Pojily se k ní legendy o skrytém jezeře, jež dosud nespátrilo oko žádného smrtelníka a v němž přežívala ohromná beztvará bílá polypoidní věc se světélkujícíma očima; a osadníci se šepem zmiňovali, že ji o půlnoci přilétávali z jeskyní v hlubinách země uctívat d'áblové s netopýřími křídly. Tvrdili, že zde byla už před D'lbervillem, před La Sallem, před Indiány a dokonce před všemi bohabojnými lesními zvířaty a ptáky. Zosobňovala tu nejstrašnější noční můru a spatřit ji znamenalo zemřít. U lidí však vyvolávala sny, takže ti dobře věděli, proč ji nemají vyhledávat. Současné orgie vúdů se odehrávaly pouze na okraji této hrůzné končiny ale i tak místo jejich konání nevěstilo nic dobrého. Bylo tudíž možné, že místo uctívání děsilo osadníky více než obludné zvuky a další průvodní jevy.

Jen poezie či šílenství by dokázaly plně postihnout zvuky, které slyšeli Legrasseovi muži, když se prodírali černým bahnem k rudé záři a zastřenému dunění tamtamů. Existuje barva hlasu

typická pro člověka a existuje barva hlasu typická pro zvíře; je však strašné, když lze slyšet hlas, který by měl vycházet spíš z hrdla opačného druhu. Zvířecká zběsilost a třeštivá zvůle se zde vybičovávaly do ďábelských výšek záchvaty vytí a ječení, které se nesly a prochvívaly potměňými hvozdy jako zhoubné bouře z hlubin samého pekla. Občas méně souvislé kvílení ustalo a v monotónním zaklínání se ozval dobře secvičený sbor hrubých hlasů prozpěvující onen obludný verš či obřad:

„Ph‘nglui mglw‘nafh Cthulhu R‘lyeh wgah‘nagl fhtagn.“

Sotva policisté došli na místo, kde prořídly stromy, před očima se jim náhle zjevila celá scéna. Čtyři z nich se zapotáceli, jeden omdlel a dva propukli ve frenetický řev, který naštěstí přehlušila běsnící kakofonie orgií. Legrasse postříkal tvář ležícího muže vodou z močálu a všichni zůstali stát v rozechvění a takřka hypnotizováni hrůzou.

Uprostřed mokřadu se zvedal travnatý, stromů zbavený a poměrně suchý ostrov o rozloze asi půl hektaru. Na tomto pahorku se nyní svíjel a poskakoval nepopsatelný houf lidských abnormalit, které by dokázali zpodobnit snad jen Sime či Angarola. Toto hybridní plémě prosté veškerého ošacení se kroutilo, povykovalo a vřeštělo kolem ohavného kruhového ohně, v jehož středu, jak bylo možno zahlédnout při občasných trhlinách v závoji plamenů, stál ohromný žulový monolit vysoký asi dva a půl metru; na jeho vrcholu spočívala nekalá vyřezávaná soška, svými rozměry s ním jakkoli neslučitelná. V rozsáhlém kruhu na deseti dřevěných konstrukcích rozestavených v pravidelných odstupech kolem plameny stravovaného monolitu visela hlavou dolů podivně znetvořená těla bezmocných zmizelých osadníků. Právě uvnitř tohoto kruhu porokovalo a vřeštělo kolo uctíváčů. Pohyb celku směřoval zleva doprava v nekonečné bakchanálii proplétajícího se kola těl a kola ohně.

Možná šlo pouze o fantazii a možná šlo pouze o dozvuky, co přivedlo jednoho z mužů, snadno rozrušitelného Španěla, k představě, že zaslechl antifonické odpovědi na rituál z jakéhosi vzdáleného a neosvětleného místa skrytého v hloubce tohoto starobylými legendami a hrůzou opředeného lesa. S tímto mužem, Josephem D. Galvezem, jsem se později setkal a vyzpovídal ho. Případl mi však přehnaně imaginativní. Dokonce zašel tak daleko, že se v narážkách zmínil o slabém tlukotu ohromných křídel a o tom, jak za nejvzdálenějšími stromy zahlédl zářící oči a ohromnou bílou masu - myslím si ale, že přikládal až příliš velkou víru místním pověrám.

Policisté vytrvali ve vyděšeném ochromení poměrně krátce. Smysl pro povinnost byl přednější; a ačkoli muselo v houfu povykovat snad sto míšenců, policisté vytáhli zbraně a mezi tuto nechutnou sběr se směle vrátili. Pět minut na místě vládl nepopsatelný lomoz a zmatek. Dopadaly prudké rány, ozývaly se výstřely a občas se někomu podařilo prchnout; nakonec však Legrasse napočítal sedmačtyřicet vzpírajících se zajatců, které přinutil, aby se spěšně oblékli a zařadili se do zástupu mezi dvě řady policistů. Pět uctíváčů bylo mrtvých a dva vážně zraněné odnášeli na improvizovaných nosítkách jejich spoluvězni. Soška byla z monolitu přirozeně opatrně sňata a Legrasse si ji odnesl s sebou.

Po nesmírně náročné a vyčerpávající cestě vyšlo při výslechu na velitelství najevo, že všichni vězni jsou lidmi velmi nízkého, rasově smíšeného a duševně vyšínutého ražení. Většinou šlo o námořníky, a sklony k vůdů dodávala heterogenní skupině hrstka černochů a mulatů, pocházejících především z karibské oblasti a z portugalských ostrovů Zeleného mysu. Ale než

stačilo zaznít větší množství otázek, začalo být zřejmé, že v této záležitosti jde o něco mnohem hlubšího a staršího než o pouhý černošský fetišismus. Ať byla tato stvoření jakkoli nízká a nevzdělaná, ústřední myšlenky své oblundné víry se držela s překvapující sveřepostí.

Uctívali, jak říkali, Prastaré, kteří žili dlouhé věky před zrozením prvních lidí a kteří přišli do mladého světa z nebes. Tito Prastaří byli nyní pryč, uvnitř Země či pod mořem; ale jejich mrtvá těla vypověděla prostřednictvím snů jejich tajemství prvním lidem, kteří vytvořili kult, jenž nikdy nezankl. Toto byl jejich kult a vězni tvrdili, že existoval vždy a vždy i existovat bude, skrytý ve vzdálených pustinách a na temných místech po celé zeměkouli, dokud nenastane čas, kdy ze svého temného domu v mocném podmořském městě R'lyehu vystoupí velký kněz Cthulhu a opět se ujme vlády nad Zemí. Jednoho dne, jakmile budou hvězdy připravené, se ozve a tajný kult bude věčně čekat, aby jej vysvobodil.

Do té doby nelze vypovědět nic více. Existuje tajemství, které z nich nevypáčí ani mučení. Mezi myslícími pozemskými tvory není lidstvo vůbec samo, neboť z temnoty vystoupily tvary, jež navštívily oněch několik málo věrných. Nebyli to však Prastaří. Prastaré žádný člověk nikdy nespáčil. Vyřezávaná soška znázorňuje velkého Cthulhu, ale nikdo není s to určit, zda se mu ostatní podobají. Nyní už nikdo nerozluští staré nápisy, ale věci se šíří ústní tradicí. Zpívaný obřad nepředstavuje tajemství - to nikdy nezaznělo nahlas, o něm se pouze šeptá. Zpěv znamená pouze toto: „Ve svém domě v R'lyehu mrtvý Cthulhu čeká a sní“.

Jen dva vězni byli shledáni dostatečně přičetnými, aby mohli být oběšeni, zbytek byl poslán do nejrůznějších ústavů. Všichni svou účast na rituálních vraždách popírali a tvrdili, že za zabíjení mohou Černí okřídlení, kteří k nim přišli ze svého pradávného shromaž

diště ve strašidelném lese. Nicméně o těchto tajemných spojencích nebylo možné zjistit žádnou souvislou informaci. To, co se policie přesto dozvěděla, jí sdělil především nesmírně starý mestic jménem Castro, který říkal, že se plavil po podivných přístavech a hovořil s nesmrtelnými představiteli kultu v čínských horách.

Starý Castro se rozpomínal na útržky ohavné legendy, před níž bledly i dohady theosofů a v níž se člověk a jeho svět jeví velice mladě a pomějivě. Byly dlouhé doby, kdy Zemí vládly cizorodé Věci, jež si zde postavily velká města. Pozůstatky těchto měst, jak mu prý řekli nesmrtelní Číňané, se dají stále nalézt v podobě kyklopských sloupů na tichomořských ostrovech. Všechno zaniklo nesmírně dávno před příchodem člověka, ale existuje umění, které Je dokáže oživit, jakmile se hvězdy v cyklu věčnosti seskupí do patřičných pozic. Ostatně i Oni sami přišli z hvězd a přinesli si s sebou své obrazy.

Tito Prastaří, pokračoval Castro, nejsou vůbec z masa a kostí. Mají určitý tvar - a nebyla toho důkazem tato v kosmu zhotovená soška? -, ale jejich tvar nesouvisí s hmotou. Když hvězdy zaujmají vhodnou pozici, mohou se vesmírem přenášet z jednoho světa do druhého; když Jim však hvězdy nepřejí, nemohou žít. Ale třebaže už nežijí, nikdy opravdu neumřeli. Všichni leží v kamenných domech ve svém ohromném městě R'lyehu, chráněni kouzly mocného Cthulhu, do doby velkolepého vzkříšení, kdy na ně hvězdy a Země budou opět připraveny. V té době však k vysvobození Jejich těl musí napomoci nějaká síla zvenčí. Kouzla, která Je uchovávají v neporušeném stavu, Jim zároveň znemožňují učinit první krok, takže mohou v temnotě pouze ležet, bdít a přemýšlet, přičemž může uplynout bezpočet milionů let. Ví o všem, co se děje ve vesmíru, neboť spolu rozmlouvají přenosem myšlenek. Dokonce teď spolu hovoří ve svých hrobech. Když se po nekonečném chaosu objevili první lidé, Prastaří oslovili ty vnímavé mezi

nimi působením na jejich sny; neboť jen takto může Jejich jazyk proniknout k hmotným myslím savců.

Potom, šeptal Castro, tito první lidé vytvořili kult kolem malých model, jež jim ukázali Prastaří; model snesených v zapomenutých časech z hvězd. Tento kult nikdy nezanikne, dokud hvězdy nezaujmou patřičnou pozici a tajní kněží nevyvedou velkého Cthulhu z Jeho hrobky aby oživil své chráněnce a opětovně se ujal moci nad Zemí. Nebude obtížné určit, kdy nastane tento čas, neboť lidstvo se tehdy Prastarým začne podobat; bude svobodné, nespoutané a vyvázané z hierarchie dobra a zla, odhodí zákony a morálku a všichni do jednoho budou říčet, vraždit a oddávat se radosti. Potom je novým způsobem říčení, vraždění a oddávání se radosti naučí osvobození Prastaří a celá Země zaplane v apokalypse vytržení a svobody. Do té doby kult za pomoci náležitých rituálů nesmí dát zaniknout vzpomínce na tyto dávné způsoby a musí opatrně šířit věštbu jejich návratu.

V dávných dobách vybraní lidé hovořili s pohřbenými Prastarými ve snech, ale pak k čemusi došlo. Velké kamenné město R'lyeh se se svými monolity a hrobkami vnořilo do vln; a hluboká vodstva, plná onoho starobylého tajemství, jímž nedokáže prostoupit ani myšlenka, znemožnila jakoukoli přízračnou komunikaci. Vzpomínky však nezemřely a velekněží pravili, že jakmile se seskupí hvězdy, město opět povstane. Tehdy se ze země vynoří černí zemští duchové, halící se do plísně a stínů a plní nečistých zkazek zaslechnutých v jeskyních pod zapomenutým mořským dnem. Ale o nich se už Castro mluvit příliš neodvažoval. Spěšně se odmlčel a další poznatky v tomto ohledu už z něj nedokázalo vymámit žádné přesvědčování ani lstivost. Překvapivě se odmítl zmínit i o velikosti Prastarých. Pokud jde o kult, řekl, že má za to, že jeho středisko se nachází uprostřed neprobádaných arabských pouští, kde ve skrytu a o samotě sní Irem, Město sloupů. Není spjat s evropskými čarodějnými spolky a mimo okruh svých členů je prakticky neznámý. Nikdy se o něm nezmínila žádná kniha, ačkoli nesmrtelní Číňané tvrdili, že určité dvojmysly lze nalézt v Necronomiconu šíleného Araba Abdula Alhazreda, které zasvěcenci mohou interpretovat podle libosti, zvláště pak často přetřásané dvojverší:

„Není mrtvé to, co může věčně dumat,
a po zvláštních érách i smrt může skonat.“

Legrasse, na něhož toto líčení udělalo hluboký dojem a který se nemohl ubránit jistému ohromení, se muze marně tázal, jaký byl historický vývoj tohoto kultu. Castro však zjevně říkal pravdu, když tvrdil, že toto je naprosto tajné. K původu kultu či sošky se nemohli nijak vyjádřit ani odborníci z Tulaneovy univerzity, detektiv se tedy vydal za největšími autoritami v zemi a nečekalo jej nic menšího než grónské vyprávění profesora Webba.

Horečnatý zájem, vyvolaný na konferenci Legrasseovým líčením a podepřený existencí sošky, se zračí i v následující vzájemné korespondenci všech jejích účastníků; byť v oficiálních tiskovinách se odráží jen pramálo. Prvotní starostí lidí uvyklých na občasné šarlatánství a podvody je opatrnost. Legrasse sošku profesorovi Webbovi na nějakou dobu půjčil, ale po jeho smrti se vrátila opět do rukou vyšetřovatele, kde i nadále zůstává a u něhož jsem si ji nedávno sám prohlédl. Jde vskutku o strašlivou věc a není pochyb o tom, že se podobá snové sošce mladého Wilcoxe.

Vůbec jsem se nedivil, že strýce vyprávění mladého sochaře tolik vzrušilo, neboť jaké myšlenky ho mohly napadnout, když poté, co se dozvěděl od Legrasse podrobnosti o kultu,

uslyšel o citlivém mladém muži, který ve snech nejenže spatřil sošku, přesný přepis jejích hieroglyfů a grónskou přízračnou tabulku, ale ve snu rovněž zaslechl alespoň tři přesná slova zaříkávadla užívaného eskymáckými uctívači d'ábla a degenerovanými Louisiaňany ? To, že se profesor Angell okamžitě pustil do tohoto nadmíru pečlivého bádání, bylo jen přirozené; i když soukromě jsem se domníval, že mladý Wilcox se o kultu nějak nepřímo dozvěděl a sérii snů si vymyslel, aby tajemství na účet mého strýce prohloubil a pokračoval v něm. Snová líčení a výstřižky nashromážděné profesorem sice představovaly silný důkaz, ale mé racionální smýšlení a extravagantnost celé věci mne stále nutily zaujímat, jak jsem si myslel, ta nejrozumnější stanoviska. Takže poté, co jsem si rukopis znovu pečlivě prostudoval a sladil theosofické a antropologické poznámky s Legrasseovým vyprávěním, vydal jsem se do Providence, abych sochaře navštívil a vyčínil mu, že tak neomalenež podvedl vzdělaného a starého muže.

Wilcox žil stále sám ve Fleur-de-Lys Building na Thomas Street, obludné viktoriánské imitaci bretonského stylu ze sedmnáctého století, která mezi nádhernými koloniálními domy na starobylém kopci a ve stínu té nejskvostnější georgiánské věže v Americe staví na odiv své štukované průčelí. Zastihl jsem jej zrovna při práci a z ukázek roztroušených kolem jsem okamžitě seznal, že jeho génius je vskutku hluboký a nefalšovaný. Věřím, že jednou se o něm bude mluvit jako o jednom z největších představitelů dekadence; poněvadž dokázal zachytit v sochařské hlíně, a jednoho dne jistě vyjádří i v mramoru, ony noční můry a fantazie, které evokuje v próze Arthur Machen a které vyjadřuje veršem a malbou Clark Ashton Smith.

Seděl tam snědý, křehký a poněkud zanedbaného vzhledu, při mém zaklepání se malátně otočil, a aniž by povstal, zeptal se mne, čeho se mi žádá. Když jsem mu řekl, kdo jsem, dal najevo jistý zájem; neboli strýc vzbudil jeho zvědavost bádáním nad jeho zvláštními sny, ale nikdy mu nevysvětlil, co jej ke studiu vlastně vede. V tomto ohledu jsem jeho vědomosti nijak nerozšířil, ale s trochou rafinovanosti jsem se ho pokusil přimět k řeči. Zakrátko jsem se mohl přesvědčit o jeho naprosté upřímnosti, protože o svých snech začal mluvit nezpochybnitelným způsobem. Sny a jejich otisky v podvědomí hluboce ovlivnily jeho tvorbu a ukázal mi morbidní sochu, jejíž výraz na mne mocně zapůsobil silou svých temných asociací. Nevzpomínal si, že by originál této věci spatřil jinde než na svém snovém basreliéfu, nicméně její kontury se mu v rukou bezděky vymodelovaly samy od sebe. Šlo bez pochyby o olbřímí tvar, o němž třeštil v deliriu. Brzy mi dal na vědomí, že o tajném kultu nemá ani to nejmenší ponětí s výjimkou toho, co vytušil z předlouhé řady strýcových otázek; a já jsem se znovu pokoušel přijít na to, kde se v něm tyto groteskní dojmy mohly vzít.

O svých snech hovořil zvláštním poetickým způsobem, který mi před očima se strašlivou sugestivitou vymaloval vlhké kyklopské město z mokvajícího zeleného kamene - jehož geometrie., jak zvláštně dodal, byla celá špatně - a s pocitem vyděšeného očekávání ve mně rozezněl neutuchající, polonepřičetné volání z nitra země: „Cthulhu fhtagn“, „Cthulhu fhtagn“. Tato slova tvořila část onoho děsivého obřadu, který líčil snové bdění mrtvého Cthulhu v jeho kamenné kryptě v R'lyehu, a já jsem navzdory svému racionálnímu založení zakoušel hluboké pohnutí. Byl jsem si jistý, že Wilcox se o kultu dozvěděl jen jakousi náhodou a brzy na jeho existenci zapomněl uprostřed masy svého stejně tak bizarního čtení a fantazírování. později si kult našel na základě své neodolatelné působivosti podvědomé vyjádření v jeho snech, v basreliéfu a ve strašlivé soše, na kterou jsem se nyní díval; takže způsob, jakým podvedl mého strýce, byl velmi nevinný Mladík se vyznačoval povahou kolísající od náhlé slabé afektovanosti k jemným náznakům nevychovanosti, jež se mi nemohla nikdy zamlouvat; ale teď jsem byl

ochotný uznat jak jeho génia, tak jeho upřímnost. Rozloučil jsem se s ním v přátelském duchu a popřál jsem mu úspěch, který mu slibuje jeho talent.

Záhada kultu mne nepřestávala fascinovat a občas jsem se nechával unášet vizemi proslulosti plynoucí z bádání nad jeho původem a souvislostmi. Navštívil jsem New Orleans, pohovořil jsem s Legrassem a dalšími účastníky onoho dávného zátahu, prohlédl jsem si obludnou sošku a dokonce jsem položil otázky těm několika degenerovaným vězňům, již byli stále naživu. Starý Castro byl už bohužel několik let po smrti. To, co jsem si nyní tak detailně vyslechl od přímých svědků, byť vlastně nešlo o nic jiného než o podrobné potvrzení textů mého strýce, ve mně vzbudilo nové vzrušení; cítil jsem totiž, že jsem na stopě velmi skutečného, velmi utajovaného a velmi starobylého náboženství, jehož objev ze mne mohl udělat uznávaného antropologa. Můj postoj se stále zakládal na neotřesitelném materialismu - a jak si přeji, aby takový byl i nadále - a já jsem se skoro nevysvětlitelnou zvráceností nepřestával zavrhnout nevysvětlitelnou shodu snových líčení a podivných výstřižků profesora Angella.

Začínal jsem tušit jen jednu neblahou věc, a dnes se bojím, že jsem o ní přesvědčen, a to skutečnost, že smrt strýce nebyla ani zdaleka přirozená. Upadl v úzké strmé uličce vedoucí od starého nábřeží hemžícího se cizími nečistými vetřelci poté, co do něj neopatrně strčil černý námořník. Nezapomněl jsem na smíšenou krev a na námořní aktivity louisianských členů kultu a nepřekvapilo by mne, kdybych se dozvěděl o tajných metodách a otrávených jehlách tak ukrutných a známých tak dlouho, jako jsou známy tyto záhadné obřady a pověry. Je pravda, že Legrasse a jeho muže nikdo neobtěžoval, ale v Norsku byl jeden námořník, který spatřil určité věci, nalezen mrtev. Není možné, že se strýcovo podrobnější bádání, poté, co se seznámil s informacemi od sochaře, doneslo k zlovolným uším? Myslím si, že profesor Angell zemřel, protože toho věděl až příliš nebo protože bylo pravděpodobné, že se toho příliš mnoho dozví. Jestli takto dopadnu i já, se ještě uvidí, poněvadž i já už toho vím dost.

III. Šílenství z moře

Pokud se nebi někdy zamane prokázat mi nějakou laskavost, půjde o naprosté vymazání následků náhody, která zavedla můj zrak k jednomu zbloudilému kusu papíru. Nebylo to nic, na co bych přirozeně narazil během své každodenní práce, neboť šlo o staré vydání australských novin, Sydney Bulletinu z 18. dubna 1925. Uniklo dokonce výstřižkové službě, jež v době vydání horečně sháněla materiál pro výzkumy mého strýce.

Už jsem z větší části přestal s bádáním ve věci tzv. kultu Cthulhu, jak jej nazval profesor Angell, a byl jsem na návštěvě u jednoho vzdělaného přítele v Patersonu v New Jersey, kurátora místního muzea a známého mineraloga. Když jsem si jednoho dne prohlížel rezervní vzorky neuspořádaně rozprostřené na policích ve skladu v jedné ze zadních místností muzea, padl můj zrak na zvláštní ilustraci v novinách rozložených pod kameny. Byl to Sydney Bulletin, o němž jsem se již zmínil, poněvadž můj přítel měl široké kontakty ve všech představitelných částech světa; a ilustrací k článku byl polotónový obrázek ohyzdného kamenného idolu takřka stejného druhu, jako byla soška nalezená Legrassem v močálu.

Jakmile jsem z listu chvatně odstranil drahocenné vzorky; zprávu jsem podrobně prozkoumal; zklamalo mne však, že je jen nevelkého rozsahu. To, co sdělovala, však zlověstně souviselo s mým ochabujícím pátráním; pečlivě jsem si ji tedy vytrhl pro bezprostřední reakci. Stálo v ní:

TAJUPLNÁ OPUŠTĚNÁ LOĎ NALEZENA NA ŠIRÉM MOŘI Vigilant připlouvá s bezmocnou ozbrojenou novozélandskou jachtou ve vleku.

Na palubě nalezen jeden přeživší a jeden mrtvý. Líčení zoufalého boje a úmrtí na moři. Zachráněný námořník odmítá sdělit podrobnosti svého podivného zážitku. Objevena u něj zvláštní modla. Vyšetřování bude následovat.

Nákladní loď Vigilant Morrisonovy společnosti vypravená z Valparaísa připlula dnešního rána ke svému molu v Darlingu, přičemž měla ve vleku v boji poškozenou a zneškodněnou, avšak po zuby ozbrojenou parní jachtu Alert z novozélandského Dunedinu, kterou spatřila 12. dubna na 34° 21' jižní šířky a 152° 17' západní délky s jedním přeživším a jedním mrtvým mužem na palubě.

Vigilant vyplul z Valparaísa 5. března a 2. dubna byl zahnán dosti daleko na jih od své vytyčené trasy vinou mimořádně prudkých bouří a gigantických vln. 12. dubna byl spatřen plovoucí vrak; a přesto, že se na první po-

hled zdál opuštěný, po vstupu na palubu na něm byl objeven jeden zpola třešticí přeživší a jeden muž, který byl očividně již více než týden mrtvý. Lijící muž svíral úděsnou kamennou modlu neznámého původu, asi třicet centimetrové výšky, ohledně jejíž povahy zůstávají naprosto bezradní všichni odborníci ze Sydneyské univerzity Královské společnosti i z muzea na College Street a o níž přeživší muž tvrdí, že ji našel v kabině jachty v malé vyřezávané schránce běžného typu.

Tento muž poté, co opět nabyl vědomí, poskytl mimořádně podivné líčení pirátství a vraždění Jde o Gustafa Johansena, dosti bystrého Nora> druhého důstojníka dvoustěžňového škuneru Emmy z Aucklandu, která 20. února odplula do Callaa s posádkou čítající jedenáct mužů. Emmu, jak uvádí, 1. března zpozdlila a prudce odklonila z předpokládané trasy silná bouře a 22. března loď na 4y° 51' jižní šířky a 128° 34' západní délky objevila Alert s posádkou sestávající z podivné a zlovolně vypadající skupiny Kanaků a míšenců. Když bylo Emmě kategoricky přikázáno otočit se zpět, kapitán Collins odmítl; načež podivná posádka začala po škuneru zběsile a bez varování pálit z nezvykle těžké baterie mosazných děl tvořící součást vybavení lodi. Muži z Emmy si útok nenechali líbit jak líčí přeživší námořník, a ačkoli se škuner začal potápět vinou střel, jež utrpěl pod čarou ponoru, podařilo se jim přiblížit k nepříteli bokem a proniknout na jeho palubu, kde se utkali s jeho divošskou posádkou, přičemž byli nuceni ji do posledního člena pobít - byť byli početně slabší -, vzhledem k nepřítelovu úděsnému a zoufalému, ač poměrně neobratnému způsobu boje.

Tři členové posádky Emmy, mezi nimiž byl kapitán Collins a první důstojník Green, byli zabiti. Zbývajících osm mužů pod velením druhého důstojníka Johansena se ujalo řízení zajaté jachty, s níž se vydali původním směrem, aby se přesvědčili, zda existoval nějaký důvod pro rozkaz k bezodkladné cestě zpět. Následujícího dne údajně přistáli na malém ostrůvku, ačkoli

v oné části oceánu žádný ostrov být nemá; a šest z nich jakýmsi způsobem na břehu zemřelo, i když Johansen ohledně této části svého vyprávění vykazuje podivnou mlčenlivost a hovoří pouze o jejich pádu do skalní průrvy. Později se ještě s jedním druhem nalodili na jachtu a pokusili se ji ukormidlovat, v kterémžto snažení jim zabránila bouře z z. dubna. Od onoho dne až do záchrany, k níž došlo 12., si toho tento muž pamatuje jen velmi málo, a dokonce si nevzpomíná, kdy zemřel jeho společník William Briden. Bridenovu smrt nelze připsat žádné zjevné příčině a byla pravděpodobně způsobena nervovým vypětím či vystavením povětrnostním vlivům. Telegrafická depeše z Dunedinu hlásí, že Alert byl v místě dobře známý jako obchodní loď zajišťující styk s ostrovy a u mola se netěšil nikterak dobré pověsti. Vlastnila jej skupina mšenců, jejichž častá setkání a noční výpravy do lesa vzbuzovaly nemalou pozornost. Ve velkém spěchu vyplul těsně po bouři a otřesech, k nimž došlo 1. března. Náš aucklandský korespondent přiznává Emmě a její posádce výtečnou pověst a Johansena popisuje jako střízlivého a poctivého muže. Zítřka námořní soud v celé této věci zahájí vyšetřování, při němž bude vyvinuta veškerá snaha, aby se Johansen rozhovořil více, než jak dosud činil.

To bylo dohromady s obrázkem d'ábelské sošky vše; ale jaké myšlenkové pochody se mi tím rozvířily v hlavě! Získal jsem novou pokladnici informací o kultu Cthulhu včetně důkazů, že měl zvláštní zájmy na moři, jakož i na souši. Jaký důvod vedl nečistou posádku, plavící se se svou obludnou modlou, aby poručila Emmě udělat čelem vzad? Co to bylo za neznámý ostrov, na němž zemřelo šest členů posádky Emmy a ohledně něhož se důstojník Johansen nechtěl nijak šířit? K čemu dospělo vyšetřování námořního soudu a co se vědělo o odporném kultu v Dunedinu? A nejzávažnější ze všeho, co to bylo za hluboké a nadpřirozené propojení dat, která dodávalo na zlověstném a nyní nepopíratelném významu oněm přepestrým událostem, jež tak pečlivě zaznamenával můj strýc?

1 března - podle mezinárodní datové hranice našeho 18. února - došlo k zemětřesení a bouři. Z Dunedinu nedočkavě vystartoval Alert se svou ohyzdnou posádkou, jako by reagoval na nějaké volání, na druhé straně světa se básníkům a umělcům začalo zdát o zvláštním vlhkém kyklopském městě a mladý sochař ve spánku vymodeloval podobu obávaného Cthulhu. 23. března posádka Emmy přistála na neznámém ostrůvku a zanechala na něm šestici mrtvých mužů; onoho dne sny vnímavých lidí dosáhly zvýšené sugestivity a potemněly děsem ze zlomyslného pronásledování obrovskou stvůrou, přičemž zešlel jeden architekt a sochař náhle upadl do deliria! A co si myslet o bouři z z. dubna - dnu, kdy všechny sny o mokvajícím městě ustaly a Wilcox se bez úhony vymanil z područí nezvyklé horečky? Co si o tom všem myslet - a o Castrových narážkách na zanořené a v kosmu zrozené Prastaré a jejich nadcházející vládu, na jejich věrný kult a jejich manipulaci se sny? Potácel jsem se na okraji kosmických hrůz, jež nemohla snést žádná lidská bytost? Pokud ano, pak muselo jít výhradně o duševní hrůzy, neboli druhý duben s obludnou hrozbou, která začala ujařmovat duši lidstva, jakýmsi způsobem skoncoval.

Toho večera, po dni vyplněném úspěšným telegrafováním a vyřizováním, jsem se rozloučil se svým hostitelem a vyrazil jsem vlakem do San Franciska. Ani ne za měsíc jsem byl v Dunedinu; kde jsem však zjistil, že o podivných příslušnících kultu, kteří se zdržovali ve starých námořnických hospodách, se toho ví jen pramálo, Bahno bylo u mořského břehu příliš běžné na to, aby si zasluhovalo zvláštní zmínky; ačkoli jsem zaslechl mlhavé zvěsti o jedné výpravě do vnitrozemí, kterou podnikli právě ti mšenci a během níž se ze vzdálených kopců linulo slabé bubnování a rudé záblesky plamenů. V Aucklandu jsem se dozvěděl, že po zběžném

a nikam nevedoucím šetření v Sydney se původně plavovlasý Johansen vrátil s bílými vlasy, načež prodal svůj domek na West Street a odplul i se ženou do svého starého domova v Oslu. O svém drastickém zážitku toho svým přátelům nechtěl říci více, než co sdělil admiraltě, a jediné, co jsem získal, byla adresa jeho norského bydliště.

Poté jsem se vydal do Sydney a bez jakýchkoli výsledků jsem si pohovořil s námořníky a členy námořního soudu. V Circular Quay v sydneyjském zálivu jsem si prohlédl Alert, nyní odprodaný a využívaný ke komerčním účelům, ale z jeho nic neříkajícího trupu jsem nic nevyčetl. Příkrčená soška s hlavou sépie, tělem draka, šupinatými křídly a podstavcem popsaným hieroglyfy byla uchovávána v muzeu v Hyde Parku, kde jsem si ji dlouze a pečlivě prohlížel, přičemž jsem se přesvědčil, že jde o artefakt zlověstně vynikajícího řemeslného zpracování, vyznačující se stejnou dokonalou tajemností, strašlivou starobylostí a nezemskou podivností materiálu, jichž jsem si všiml už i u Legrasseova menšího exempláře. Jak mi řekl kurátor, geologové si s ním nepřestávali lámat hlavu, neboli se zapřísahali, že na Zemi podobný materiál není možné nalézt. Pak jsem si s rozechvěním vzpomněl na to, co Castro řekl Legrasseovi o předvěkých Prastarých: „Přišli z hvězd a přinesli si s sebou své obrazy“

Znejistěn duševním otřesem, který jsem dosud nikdy nezažil, rozhodl jsem se navštívit důstojníka Johansena přímo v Oslu. Vydal jsem se clo Londýna, kde jsem okamžitě přestoupil na loď do norského hlavního města; a jednoho podzimního dne jsem přistál u vzhledných mol ve stínu Egebergu. Zjistil jsem, že Johansenův dům se nachází ve Starém městě krále Harolda Haardrada který nedal zaniknout názvu Osla během všech těch staletí, kdy se velké město vydávalo za „Christianu“. Nedlouhou vzdálenost jsem urazil v najaté drožce a s tlukoucím srdcem jsem zaklepal na dveře úhledné a starobylé budovy s omítnutou fasádou. Otevřela mi zkormoucená žena v černém, a když mí přerývanou angličtinou sdělila, že Gustaf Johansen už není mezi živými, neubránil jsem se palčivému návalu zklamání.

Žena mi dále řekla, že jeho pobyt doma neměl dlouhého trvání, neboť zážitky z moře v roce 1925 z něj udělaly trosku. Neřekl jí nic, co by už předtím neřekl veřejnosti, ale zanechal jí dlouhý rukopis - o „technických záležitostech,“ jak jej popsal - sepsaný v angličtině, zjevně proto, aby ji uchránil před rizikem plynoucím z náhodného pročítání. Během chůze úzkou uličkou poblíž goteborského doku ho srazil k zemi štos papírů vyhozený z podkrovního okna. Na nohy mu okamžitě pomohli dva indiští námořníci, ale než k němu stačila přijet sanita, zemřel. Lékaři neobjevili žádnou odpovídající příčinu jeho konce, a připsali jej tudíž srdečním potížím a oslabené konstituci.

Nyní jsem pocítil, jak mně u srdce začíná hlodat temný děs, jenž mne neopustí, dokud i já nedojdu klidu: „nešťastnou náhodou“ či nějak jinak. Když se mí podařilo vdovu přesvědčit, že můj vztah k „technickým záležitostem“ jejího manžela je dostatečně velký na to, abych si mohl činit nárok na jeho rukopis, dokument jsem si odnesl a na lodi vracející se do Londýna jsem se pustil do jeho čtení. Šlo o prostý, nesourodý text - o snahu naivního námořníka sepsat deník po skončení událostí -, který se pokoušel den po dni vylíčit průběh oné poslední úděsné plavby. Nemohu jej zde v jeho vágnosti a mnohomluvnosti doslova přepisovat, ale pokusím se postihnout tolik z jeho podstaty, abych vysvětlil, proč jsem začal tak nesnášet zvuk vody šplouchající o bok lodi, že jsem si musel ucpat uši vatou.

Johansen, díky Bohu, nevěděl všechno, i když spatřil město a tu Věc, ale já už nikdy nebudu klidně spát, když pomyslím na hrůzy, které ustavičně číhají v čase a prostoru za hranicí života, a na ony bezbožné nekalosti z pradávných hvězd, jež sní své sny pod mořem, poznané a

ctěné přízračným kultem, jenž je hotov a dychtiv vypustit je do světa, jakmile další zemětřesení znovu pozvedne jejich obludné kamenné město ke slunci a vzduchu.

Johansenova plavba začala přesně tak, jak ji líčil námořnímu soudu. Emma, bez nákladu, vyplula z Aucklandu 20. února a musela čelit plné síle bouře zemětřesného původu, jež musela z mořského dna pozvednout hrůzy vniknuvší do snů nejružnějších lidí. Když se loď opět dostala pod kontrolu posádky, začala si spěšně razit cestu kupředu, načež ji 22. března zastavil Alert; a já jsem pocítil důstojníkův žal, když popisoval kanonádu a následné potopení lodí. O snědých přívržencích kultu z Alertu hovoří s mimořádným děsem. Šířila se kolem nich jakási zvláštně odporná atmosféra, v níž se jejich likvidace zdála bezmála povinností, a Johansen poté s nefalšovaným úžasem pohlížel na obvinění ze surovosti, které bylo proti jeho straně vzneseno během přelíčení u vyšetřovacího soudu. Potom, uhánějíce pod Johansenovým velením v ukořistěné jachtě, zvědavostí hnaní muži zahlédli, jak z mořských hlubin ční ohromný kamenný sloup, a na 47° 9' jižní šířky a 126° 43' západní délky narazili na pobřeží smíšeného bahna, slizu a zapleveleného kyklopského zdíva, jež nemohlo být ničím jiným než hmatatelnou podstatou největší pozemské hrůzy - přízračného mrtvolného města R'lyehu, které bylo zbudováno v bezmezných epochách před počátkem dějin ohromnými obludnými tvory, již sem pronikli z temných hvězd. zde leželi velký Cthulhu a jeho hordy, skrytí v zelených mazlavých kobkách a konečně, po bezpočtu věků, vysílali myšlenky, jež vnášely strach do snů vnímavých, a rozkazovačně povolávali své věrné na pouť vysvobození a znovunastolení vlády. Johansen nic z tohoto netušil, ale Bůh ví, že zakrátko toho měl spatřit víc než dost!

Domnívám se, že se z vody vynořil pouze jediný horský vrchol, strašlivá, monolitem osazená citadela, na níž byl pohřben velký Cthulhu. Jakmile pomyslím na rozsah všeho, co může dlít v hlubinách, popadá mne touha okamžitě si vzít život. Johansen a jeho muži užasli před kosmickým majestátem tohoto promáčeného Babylonu pradávných démonů a i bez vysvětlování museli pochopit, že nejde o nic vlastního této či jakékoli jiné přičetné planetě. Bázeň před neuvěřitelnou velikostí nazelenalých kamenných bloků, před závratnou výškou ohromného ozdobeného monolitu a před zdrcující povahou kolosálních soch a basreliéfů s podivnou soškou nalezenou ve schránce na Alertu je naléhavě rozpoznatelná v každém řádku důstojníkovy vyděšeného líčení.

Aniž by věděl, co je to futurismus, Johansen se mu při popisech města velmi přiblížil; neboli místo aby popisoval nějakou konkrétní strukturu či budovu, drží se pouze vágních dojmů z ohromných úhlů a kamenných povrchů - povrchů příliš velkých na to, aby mohly přinášet něčemu správnému či patřičnému z tohoto světa, a bezbožných svými úděsnými obrazy a hieroglyfy. Zmiňuji se o jeho vyprávění o úhlech, protože naráží na něco, co mi sdělil Wilcox ohledně svého snění. Řekl mi, že geometrie snového města, jež spatřil, byla abnormální, neeuklidovská a obludně prostoupená sférami a dimenzemi nesouvisejícími s těmi našimi. A nyní nevzdělaný námořník pocítil totéž, když popatřil na strašnou skutečnost.

Johansen a jeho muži přistáli v této monstrózní akropoli u svažujícího se bahnitého břehu a za neustálého klouzání vyšplhali nahoru po titánských mazlavých blocích, jež nemohly představovat žádné pozemské schodiště. Samo slunce na obloze vypadalo pokrouceně, když na ně pohlíželi polarizujícími výpary vztlínajícími z této mořem prosáklé zvrácenosti; a v oněch nepřičetně nepostižitelných úhlech otesaného kamení, kde druhý pohled odhaloval konkávnost poté, co první pohled rozlišil konvexnost, šklebivě číhaly pokřivená hrozba a zlověstnost.

Než průzkumníci stačili spatřit něco konkrétnějšího než kamení, sliz a plevel, zasáhly je záchvěvy děsu. Každý z nich by vzal nohy na ramena, pokud by se neobával opovržení ze strany druhých, a tak se pouze s rozpačitým nadšením pustili do hledání - nakonec marného - nějakého suvenýru, který by si mohli odnést na památku.

Pak se ozval Portugalec Rodriguez, který se vyšplhal na podstavec monolitu a zakřičel, co na něm našel. Zbytek ho následoval a všichni se zvědavě zadívali na ohromné vyřezávané dveře opatřené nyní tak dobře známým basrelíefem sépiového draka. Jak uvedl Johansen, podobaly se nesmírným vratům od stodoly; všichni vycítili, že jde o dveře kvůli zdobnému překladu, prahu a okolním zárubním, ačkoli nedokázali určit, zda leží naplocho jako padací dveře, nebo našikmo jako venkovní dveře do sklepa. Jak by řekl Wilcox, geometrie tohoto místa byla celá špatně. Člověk si nemohl být jisti, zda moře a země zaujímají horizontální polohu, a tudíž relativní poloha všeho ostatního se zdála přízračně nejistá.

Briden na několika místech neúspěšně zatlačil na kámen. Donovan opatrně prozkoumal jeho okraje a při svém postupu zatlačil jednotlivě na každý jeho bod. Nepřestával šplhat po groteskní kamenné římse - tedy jeho pohyb by se mohl označit za šplhání, pokud by dveře nezaujímaly horizontální polohu - a ostatní žasli nad tím, jak mohou být některé dveře na světě ohromné. Potom se půl hektaru velký panel začal v horní části velmi zlehka a měkce propadat a námořníci spatřili, že je vyvážený. Donovan sklouzl či se nějak sám postrčil dolů nebo podél sloupu a připojil se ke svým druhům, a všichni sledovali, jak obludně vyřezávaný portál začíná klesat. V tomto přeludu spektrální deformace se nakláněl v abnormálním úhlopříčném pohybu, takže se zdálo, že zde neplatí žádné zákonitosti hmoty a perspektivy.

Otvor se černal takřka hmatatelnou temnotou. Ona černota byla vsutku reálná, neboť zakrývala části vnitřních stěn, jež měly být osvětleny, a ze svého dávného vězení se vyřítla ven jako kouř, přičemž viditelně zatemnila slunce, když se na máchajících blanitých křídlech vplížila do svraštělé a vypouklé oblohy. Z čerstvě otevřených hlubin se vyvalil také nesnesitelný puch a výtečně slyšícímu Hawkinsovi zanedlouho připadlo, že v propasti zaslechl odporný čvachtavý zvuk. Všichni nastražili uši a všichni stále poslouchali, když se To blátivě vysunulo na světlo a tápavě protlačilo své nesmírné rosolovité zelené tělo černým dveřním otvorem do zamořeného venkovního vzduchu onoho zhoubného města šílenství.

Chudáku Johansenovi při psaní těchto řádků málem vypověděla službu ruka. Má za to, že ze šestice mužů, která se nevrátila na loď, dva zemřeli přímo na místě čirým děsem. Ona Věc je nepopsatelná - neexistuje jazyk schopný vyličit takové jícny třeštivého a prastarého šílenství, takové nepochopitelné popření vší hmoty, síly a kosmického pořádku. Hora se dala do pohybu či klopýtání. Bože! Lze se divit, že na druhém konci světa propadl nepřítelnosti slavný architekt a že ubohý Wilcox v onom okamžiku telepatie začal blouznit v horečkách? Ta Věc z model, ten zelený slizovitý zplozenec hvězd se probral, aby se přihlásil o to, co mu přináleží. Hvězdy se opět vhodně seskupily a to, co se prastarému kultu nepodařilo záměrně, se podařilo náhodou skupince nevinných námořníků. Po bezpočtu věků byl velký Cthulhu opět na svobodě a slídl po požitcích.

Než se někdo stačil otočit, tři muže popadly houbovitě pařáty. Ať jim dá Bůh věčný klid, pokud je ve vesmíru nějaký klid vůbec možný. Šlo o Donovana, Guerreru a Angstroma. Parker uklouzl, když se se dvěma dalšími zběsile hnál nekonečnou plochou nazelenalých skalisek ke člunu, a Johansen přísahá, že ho pozřel úhel zdíva, který na místě neměl co dělat; úhel, který byl ostrý, ale choval se jako tupl. Ke člunu tedy doběhli pouze Briden a Johansen, kteří začali zoufale

pádlovat k Alertu, zatímco po mazlavých kamenech pleskavě seskakovala obrovitá stvůra, jež na okraji vody potácivě zakolísala.

Námořníci, navzdory tomu, že se všichni do jednoho vydali na břeh, nenechali úplně ochladnout páru, takže jim trvalo jen několik okamžiků horečnatého pobíhání mezi kormidlem a strojovnou, než uvedli Alert opět do pohybu. Jachta začala mezi pokroucenými hrůzami té nepopsatelné scenérie pomalu čerit smrtonosné vody; mezitím na kamenných blocích onoho mrtvolného břehu, jenž nepocházel z tohoto světa, slintala a drmolila titánská Věc podobající se Polyfémovi proklínajícímu prchající Odysseovu loď. S odvahou větší, než měli legendární kyklopopové, se pak velký Cthulhu slizce vnořil do vody a začal unikající loď pronásledovat ohromnými, kosmicky mocnými záběry zvedajícími v okolí značné vlny Briden se ohlédl a zešílel a začal se nepřičetně smát, což nepřestal s přestávkami činit až do chvíle, kdy ho v kabině jedné noci navštívila smrt, zatímco Johansen se tou d'obou zmáhal jen na bezcílné delirantní toulání.

Ale nyní se Johansenovi ještě neulevilo. Jelikož věděl, že dokud Alert nepojede plnou parou, Věc loď určitě dohoní, rozhodl se k zoufalému kroku: nastavil stroje na maximální rychlost a bleskurychle vyběhl na palubu, kde stočil kormidlo. Páchnoucí voda kolem jachty začala mocně vířit a pěnít, a zatímco stroje zvyšovaly svůj výkon, náš odvážný Nor zamířil lodi přímo proti blížícímu se rosolu, který čněl nad' nečistou pěnou jako zád' ďábelské galeony. Obludná sépiovitá hlava se svíjejícími se chapadly dosahovala robustní jachtě takřka k členu, ale Johansen hnal loď neochvějně dál kupředu. Ozvalo se prasknutí připomínající pukající měchýř, po moři se rozlila mazlavá špína jakoby z roztržené chobotnice, vzduch prostoupil puch jakoby ze sta otevřených hrobů a zvuk, který se kronikář dokonce zdráhal svěžit papíru. Loď na okamžik zahalil štiplavý a oslepující zelený oblak a u zádi se záhy objevilo pouze nekalé kypění, a tam se - Bože na nebi! - rozptýlená poddajná hmota onoho nepopsatelného zplozence hvězd také začala znovu nejasně spojovat do svého ohyzdného původního tvaru, přičemž Alert, nabírající rychlost díky strojům pracujícím na stále větší obrátky, se jí každou vteřinou vzdaloval.

To bylo vše. Potom Johansen v kabině jen dumal nad' modlou a občas se postaral o potravu pro sebe a smějícího se šílence po svém boku. Po počátečním smělém výpadu se už nepokoušel kormidlovat, neboť po tomto činu pocítil, jak mu ochabla duše. Pak 2. dubna došlo k bouři a nad' jeho vědomím se zatáhla mračna. Odevzdal se dojmům přízračného víření tekutými oceány nekonečna, závrtným projíždkám na ohonu komety potácejícími se univerzy a hysterickým výpadům z propasti k Měsíci a z Měsíce zase zpátky

do propasti, přičemž vše oživoval hýkající sbor znetvořených bujarých starých bohů a okřídlených zelených vysmívajících se rarachů z Tamaru.

Z tohoto snu se vynořila i záchrana - Vigilant, námořní soud, ulice Dunedinu a dlouhá plavba zpátky do starého domu u Egebergu. Nemohl nic říci - lidé by ho měli za blázna. O tom, co ví, ještě před smrtí napíše, ale jeho žena se nesmí ničeho dovтіpít. Smrt pro něj bude požehnáním, pokud dokáže umazat všechny vzpomínky.

Toto stálo v dokumentu, jež jsem si přečetl; teď jsem ho vložil do plechové krabice vedle basreliéfu a písemností profesora Angella. Přiložím k nim i tento svůj záznam - tuto zkoušku své přičetnosti, v níž jsem poskládal to, co doufám, že už nikdo jiný neposkládá. Pohlédl jsem na veškerou hrůzu, již skýtá kosmos, a od této doby budu muset vnímat jed i v jarní obloze a v letních květinách. Myslím, že můj život nebude mít dlouhého trvání. Tak, jak se ztratil můj strýc, jak se ztratil chudák Johansen, tak se ztratím i já. Vím toho příliš mnoho, a kult stále žije.

I Cthulhu stále žije. Domnívám se, že přežívá v oné kamenné propasti, která ho chránila od dob, kdy bylo Slunce ještě mladé. Jeho prokleté město je opět pod vodou, poněvadž Vigilant přes toto místo přeplul po dubnové bouři; ale jeho pozemští služebníci na opuštěných místech stále řičí, poskakují a vraždí kolem soškami osazených monolitů. Zanoření ostrova ho muselo uvěznit, když dlel ve své černé propasti, jinak by svět touto dobou už ječel hrůzou a šílenstvím. Kdo zná konec? To, co se vynořilo, může poklesnout, a to, co pokleslo, se může vnořit. V hlubině číhá a sní obludnost a kymácejícími se lidskými městy se šíří zhouba. Přijde čas - ale já nesmím a nemůže domýšlet! Pokud nepřežiji svůj rukopis, budu se modlit, aby vykonavatelé mé vůle upřednostnili opatrnost před troufalostí a dohlédli na to, aby jej nespátřil zrak nikoho jiného.